

De collectiebeheerders

aflevering 19 Klaas Post

KEES PLAISIER *

Klaas Post (Urk, 1953) volgde de middelbare school in Emmeloord en was daarna een aantal jaren actief als Noordzeevervisser. Na zijn dienstplicht volgde hij de Pedagogische Academie, viste weer en vertrok daarna naar een visserijproject in Laos. Terug op Urk werd hij exportmanager van het visverwerkende familiebedrijf en ruim 13 jaar geleden begon hij een eigen bedrijf. Gelijktijdig wierp hij zich weer op een oude liefhebberij, het verzamelen van fossielen, met name de resten van zoogdieren die door vissersboten van de Noordzeebodem geschraapt worden. Klaas is sinds 2000 collectiebeheerder fossiele zoogdieren van het Natuurmuseum Rotterdam.

Klaas Post komt uit een familie van Urker vissers. In zijn jonge jaren verzamelde hij al botten die door familie en vrienden waren meegevangen. Als het hem de moeite waard leek, stuurde hij een brief naar een beroemde paleontoloog in de hoop dat die hem meer over het betreffende bot zou kunnen vertellen. Blijkbaar was dat voor de hooggeleerde niet de moeite waard. Het nieuwsgierige jongetje kreeg nooit antwoord. En dat terwijl nieuwsgierigheid toch de ziel van de wetenschap is. Het is maar goed dat Klaas zich daardoor niet heeft laten ontmoedigen. Zijn nieuwsgierige vasthoudendheid is gebleven. Het Natuurmuseum Rotterdam heeft in hem nu een collectiebeheerder die nationaal en internationaal erkend is als deskundige op het gebied van de fossiele mariene zoogdieren.

Vaste prijs per kist

Dertien jaar geleden begon Klaas zijn eigen bedrijf. Op de website ervan staat: 'Fiskano B.V. is specialised in import, export and processing of frozen fish and fish products. We serve both retail and catering. Our company is based in Urk, the heart of the Dutch fishing industry.' Het bedrijf importeert vis en visproducten uit China, Eritrea en Namibië en exporteert naar Japan, Zweden, Italië en China. Wat opvalt is de manier waarop het bedrijf zich presenteert: kort en duidelijk, kernachtig en met duidelijke keuzes, zonder opsmuk. Als je met Klaas praat blijkt al gauw dat hij zelf ook over zulke eigenschappen beschikt. Ongeveer tegelijk met de start van het eigen bedrijf nam Klaas de draad weer op van het verzamelen van opgeviste botten. Hij zag dat de vissers hun botten verkochten aan handelaren die er de best verkoopbare stukken uithaalden terwijl de rest overboord ging. Omdat die restanten vaak wetenschappelijk veel interessanter zijn dan de zoveelste mammoetkaak, stak Klaas daar een stokje voor. Hij kende veel vissers persoonlijk en sloot een zakelijke overeenkomst: de boomkorvissers die in de zuidelijke Noordzee visten, verzamelden de botten voor hem en hij betaalde een vast bedrag per kist. Dat werkte. Zijn verzameling (en die van anderen met wie hij de vondsten deelde) groeide gestaag. Na tien jaar is de overeenkomst weer beëindigd, omdat het verzamelde materiaal nu bestu-

KLAAS POST IN HET FOSSIELENDEPOT MET EEN TOPSTUK: SCHEDEL VAN *CHONEZIPHIUS PLANIROSTRIS*, EEN SPITSSNUITDOLFIJN UIT HET MIOCEEN VAN DE WESTERSCHELDE (NMR 9991-00275).
[FOTO: KEES MOELIKER]

deerd wordt en hij zijn tijd de komende jaren aan het schrijven van publicaties wil besteden.

Specialisme: fossiele zeezoogdieren

Door een artikel van Dick Mol kwam Klaas destijds in aanraking met de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren (WPZ). Hij sloot zich daarbij aan en vroeg aan Niek Kerkhoff (een van zijn voorgangers in het museum [zie Straatgras 2(4): 2-3] die in 1994 overleed) de eerder verschenen nummers van *Cranium*. Niek Kerkhoff reageerde prompt en precies. Heel anders dus dan de hooggeleerde uit zijn jongens-tijd. Op één van de eerste WPZ bijeenkomsten zag Klaas dat de collega's met groot gemak en tot in detail resten van mammoeten, paardachtigen en neushoorns konden determineren. Maar als het om walvisachtigen ging, werden de fossielen hooguit tot op het niveau van de orde gedetermineerd. Zo werden fossiele zeezoogdieren zijn specialiteit. Klaas determineert schijnbaar moeiteloos skeletonderdelen van (fossiele) dolfijnen, walvissen, zeehonden en walrussen.

* [C.F. Plaisier is zelfstandig consultant (zie www.priatnov.nl) en momenteel directeur a.i. van het OorlogVerzetMuseum Rotterdam; c.plaisier@chello]

Onderzoek

Zijn onderzoek aan fossiele botten levert veel gegevens op over de geologie van de Noordzee. Zo blijken uit de Noordzee opgeviste botten van fossiele reptielen (Plesiosauriërs en Iguanodonts) 'zwerfstenen' van de Engelse oostkust te zijn en geven ze belangrijke informatie over de uitbreiding van het Britse landijs in de Noordzee. Klaas heeft daarover samen met de Franse dinospecialist Eric Buffetaut in *Deinsea* gepubliceerd. Vondsten van fossiele resten van zadelrobben en andere zeezoogdieren in de Noordzee blijken niet alleen de eerste Pleistocene meldingen van deze dieren ter wereld te zijn, maar ze bewijzen ook dat er niet eerder (door geologen) vermoede korte mariene transgressies in het Laat Pleistoceen van de Noordzee voorgekomen zijn. Over dergelijke academische kwesties onderhoudt Klaas intensief contact met specialisten op dat gebied zoals dr E. Oele (destijds van de Rijks Geologische Dienst) en dr C. Laban van NITG-TNO. Onder andere dit samenwerkings-aspect van zijn onderzoek heeft Klaas in 2003 de Van der Lijn-onderscheiding opgeleverd (zie *Straatgras* 15[1/2]: 18). Een van mensen waarmee Klaas door de WPZ in contact kwam was NMR-collectiebeheerder Erwin Kompanje. Die bezocht Urk en kreeg een paar voor hem interessante botten mee, als schenking aan het Natuurmuseum Rotterdam. Zo ontstond het contact met het museum. In 2000 werd Klaas gevraagd om de collectie fossiele zoogdieren in het NMR te gaan beheeren. Sindsdien komt hij meerdere keren per maand naar Rotterdam voor beheerswerkzaamheden zoals ordenen en (her)determineren. De collectie die hij in het kelderdepot bestiert, telt momenteel zo'n 1500 geregistreerde objecten, waaronder een paar echte topstukken zoals een schedeldak met gewei van een reuzenhert en een schedel van een *Choneziphius*, een fossiele dolfinachtige. De relatie met het NMR bevorderde zijn internationale contacten en zijn publicaties, onder meer in *Deinsea*. Voor het volgende nummer werkt hij, samen met specialisten uit Nederland, België en Italië aan artikelen over pontoporiide dolfinen, over een nieuwe Miocene spitssnuitdolfijn *Caviziphius altirostris* en over *Hemisyntrachelus*, een wellicht nieuwe Pliocene tuimelaar-achtige dolfinsoort.

Emmertje

De boomkorvissers waarmee Klaas zijn overeenkomst had gesloten kwamen uit Stellendam, Vlissingen, IJmuiden en Breskens. Zij vissen in de zuidelijke Noordzee. De Urker vissers vissen noordelijk en daar worden vrijwel geen fossielen gevonden. Maar er was één Urker visser die regelmatig een emmertje botten kwam brengen. Meestal zaten daar botjes van schapen en varkens in: van schepen overboord gegooide etensresten. Klaas waardeerde hun moeite altijd en beloofde die met een rollade. Dat ging zo bijna tien jaar door. Tien jaar was de inhoud van de emmer van geen betekenis. Maar op een dag (in maart 2000) zat er een onderkaak van een sabeltandtijger in het emmertje. Dat was bijzonder en - naar later bleek - spectaculair. Een groep van vooraanstaande Nederlandse beroeps- en amateur paleontologen (waaronder Klaas) toonde ermee aan dat de sabeltandtijger ongeveer 270.000 jaar langer voorkwam dan tot dat moment werd verondersteld.

Zakelijkheid, respect en aandacht

De rode draad in het werk van Klaas Post is de aandacht voor het menselijk aspect en de goede verhoudingen. Zakelijkheid, respect en aandacht. Dat waardeert hij ook in de samenwerking in en met het Natuurmuseum Rotterdam.[]

Publicaties

- Post, K., 1994 - Een fossiele onderkaak van de walrus (*Odobenus rosmarus* L.) vanuit de Noordelijke Noordzee - *Cranium* 11(1): 64
- Van Bree, P.H.J. & Post, K. - Over het fossiele baculum van een Walrus gevonden op de bodem van de Noordzee - *Cranium* 11(1): 59-60
- Post, K. & Kompanje, E.J.O., 1995 - Late Pleistocene White Whales (*Delphinapterus leucas*) from Dutch Coastal Waters - *Lutra* 38(2): 67-76
- Post, K. & Van Bree, P.H.J., 1996 - Een cranium fragment van een fossiele walrus (*Odobenus rosmarus* L.) met een dubbele slag-tand - *Cranium* 13(2): 125-127
- Post, K., 1998 - De Nederlandse fossiele zeezoogdieren - *Cranium* 15(2): 67-74
- Post, K., 1999 - Laat Pleistocene zeezoogdieren van de Nederlandse kustwateren - *Grondboor en Hamer* 53(6): 126-130
- Post, K., 2000 - Everzwijnjagers? - *Cranium* 17(1): 8-11
- Post, K., 2000 - Een Laat Pleistocene zadelrob en ringelrob van de Noordzee - *Cranium* 16(2): 71-76
- Buffetaut, E. & Post, K., 2001 - Mesozoic reptiles from the North Sea - *Deinsea* 8: 33-40
- Post, K., Mol, D., Reumer, J.W.F., De Vos, J. & Laban, C., 2001 - Een zoogdierfauna met twee (?) mammoetsoorten uit het Bavelien van de Noordzeebodem tussen Engeland en Nederland - *Grondboor en Hamer* 55(6): 2-22
- Buffetaut, E. & Post, K., 2002 - Liepen er vroeger dino's van Engeland naar Nederland? - *Grondboor en Hamer* 56(2): 2-6
- Post, K., 2002 - Een fossiel slippertje - *Cranium* 18(2): 56-62
- Reumer, J.W.F., Rook, L., Van der Borg, K., Post, K., Mol, D., & De Vos, J., 2003 - Late Pleistocene Survival of the saber-toothed cat *Homotherium* in Northwestern Europe - *Journal of Vertebrate Paleontology* 23(1): 260-262
- Post, K., 2004 - What's in a name, *Alachtherium cretsii*, de Pliocene walrus van de Noordzee - *Grondboor en Hamer* 58(3/4): 70-74
- Bianucci, G. & Post, K. - *Caviziphius altirostris*, a new beaked whale from the Late-Miocene of the southern North Sea basin - *Deinsea* 11 (in voorbereiding)
- Lambert, O. & Post, K. - First European pontoporiid dolphins from the Miocene of Belgium and The Netherlands. *Deinsea* 11 (in voorbereiding)
- Post, K. & Borselaers, M. - Late Pliocene occurrence of *Hemisyntrachelus* in the North Sea - *Deinsea* 11 (in voorbereiding)

KLAAS POST OP DE WESTERSCHDEL MET OPGEVISTE MIOCENE WALVISBOTTEN; AUGUSTUS 2003. [FOTO: FRANK WESSELINGH]

